

Nr 281.

Av herr **Ericson, Frans, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m.

I proposition nr 107/1944 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen ändringar i vissa delar av förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring. Förslaget innebär otvivelaktigt förbättringar i flera avseenden jämfört med nu gällande bestämmelser. Beträffande de utgående ersättningsbeloppens storlek ha dock inga förbättringar genomförts för flertalet av de värnpliktiga. Departementschefen har som skäl härför anfört den pågående översynen av olycksfallsförsäkringslagen. Departementschefen anför härom, att då det finnes en nära överensstämmelse beträffande ersättningsgrunderna i militärsättningsförordningen och nämnda lag, har en ändring ansetts icke böra ske nu.

För ett par grupper har emellertid trots denna översyn departementschefen föreslagit att förbättringar skola komma till stånd. Det gäller de värnpliktiga, som undergå utbildning till värnpliktig officer eller underofficer. För dessa föreslås i propositionen, att arbetsförtjänsten för år skall antagas uppgå till 2 700 kronor för värnpliktig officer och 2 400 kronor för värnpliktig underofficer. Beträffande alla de övriga värnpliktiga föreslås dock, att, i avvaktan på förut omnämnd översyn av olycksfallsförsäkringslagen, de tidigare beloppen för den antagna arbetsförtjänsten skulle kvarstå oförändrade med respektive 2 160 kronor för dem som fullgjort första tjänstgöring och repetitionsövningar och för övriga värnpliktiga 1 764 kronor. Det synes dock innebära en orättvisa mot dessa senare värnpliktiga, att icke även de skola komma i åtnjutande av en bättre ersättning vid sjukdom och invaliditet utan få lov att invänta översynen av

olycksfallsförsäkringslagen, detta så mycket mer som ju denna princip ändå är bruten beträffande de värnpliktiga officerarna och underofficerarna.

I det av riks försäkringsanstalten framlagda förslaget till ändringar i militärsättningsförordningen ha föreslagits förmånligare grunder vid beräkning av de värnpliktigas årliga arbetsförtjänst för ersättning vid sjukdom eller kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring. Departementschefen anför emellertid, att då riks försäkringsanstaltens förslag vilar på den förutsättningen, att dyrtidstillägg icke skulle utgå, komme detta att medföra en försämring. Ett sådant resultat, anför statsrådet, kan icke vara motiverat under nuvarande förhållanden, då snarare en förbättring av utgående förmåner måste anses önskvärd.

Då de av riks försäkringsanstalten föreslagna beloppen för beräkning av den årliga arbetsförtjänsten för de värnpliktiga synas bättre svara mot deras verkliga arbetsinkomst, kan den utvägen tänkas, att man accepterar detta förslag samt beslutar ett skäligt dyrtidstillägg på de föreslagna ersättningarna, exempelvis 20 %. Riks försäkringsanstaltens förslag innebär, att de värnpliktigas arbetsförtjänst skall antagas uppgå till 3 900 kronor för värnpliktig officer, till 3 000 kronor för värnpliktig underofficer och den, som tjänstgör efter åttonde året efter inskrivningsåret, till 2 700 kronor för den, som tjänstgör under tiden från och med fjärde till och med åttonde inskrivningsåret, samt till 2 400 kronor för annan värnpliktig än nu sagts. Då det är ostridigt, att en ersättning beräknad efter dessa arbetsförtjänster och utan dyrtidstillägg i åtskilliga fall skulle innebära en försämring, synes den vägen framkomlig att föreslå ett lämpligt dyrtidstillägg. Ett väl avvägt sådant tillägg kan det procentuella tillägg, som utgår enligt det s. k. ramavtalet, anses vara, där tilläggsprocenten för närvarande utgör 20,7 %. För enkelhetens skull torde dock dyrtidstillägget på de av riks försäkringsanstalten föreslagna ersättningsbeloppen kunna bestämmas till jämnt 20 %. Enligt nu gällande bestämmelser utgår dyrtidstillägg med 40 % av sjukpennings och livräntas belopp. Förordningen härom av den 30 juni 1943 (SFS nr 449) gäller dock endast under åren 1944 och 1945. Skulle sådana förhållanden inträda, att dyrtidstillägget kommer att reduceras eller icke längre anses böra utgå, innebär riks försäkringsanstaltens förslag ävenledes en avsevärd förbättring jämfört med nu gällande bestämmelser.

I ett par fall anse emellertid undertecknade, att även riks försäkringsanstaltens förslag bör ändras dels rörande grunderna för beräkningen av arbetsförtjänsten för värnpliktig officer, dels rörande åldersbestämningen

mellan de båda grupperna värnpliktiga. Det för värnpliktig officer föreslagna beräkningsbeloppet för arbetsförtjänsten på 3 900 kronor förefaller väl högt tilltaget i förhållande till övriga grupper. Vi föreslå därför att förslaget i denna del ändras till 3 300 kronor. Även av riks försäkringsanstalten föreslagen bestämmelse, att antalet år räknat från inskrivningsåret skall vara avgörande för till vilken grupp de värnpliktiga skola hänföras, bör ändras till vad som föreslås i propositionen. Propositionens förslag om att det kalenderår varunder 22 års ålder uppnåtts skall utgöra gräns mellan de båda grupperna värnpliktiga synes vara det mest lämpliga. Skillnaden i ersättningsbeloppens storlek enligt vad som föreslås i propositionen och enligt riks försäkringsanstaltens förslag med de ändringar i detta, som yrkats av undertecknade, framgår av nedanstående tabeller:

Tabell 1.

Sjukpenning.

Kategori	Propositionen			Riks försäkringsanstaltens förslag (med ändringar)		
	Arbetsförtjänst	Sjp. per mån. utan dyrt.	Sjp. per mån. + 40 % dyrt.	Arbetsförtjänst	Sjp. per mån. utan dyrt.	Sjp. per mån. + 20 % dyrt.
Vpl. officer	2 700	150	210	3 300	180	216
„ u.-officer	2 400	135	189	3 000	165	198
„	2 160	120	168	2 700	150	180
„	1 764	105	147	2 400	135	162

Livränta efter 100 % inv.

Kategori	Propositionen			Riks försäkringsanstaltens förslag (med ändringar)		
	Arbetsförtjänst	Livränta	Livränta + 40 %	Arbetsförtjänst	Livränta	Livränta + 20 %
Vpl. officer	2 700	150	210	3 300	184	221
„ u.-officer	2 400	133	188	3 000	167	200
„	2 160	120	168	2 700	150	180
„	1 764	98	137	2 400	133	160

Tabell 2.

Livränta till efterlevande.

Kategori	Propositionen			Riksförsäkringsanstaltens förslag (med ändringar)		
	Arbets- förtjänst	Livränta per mån.	Livränta + 40 %	Arbets- förtjänst	Livränta per mån.	Livränta + 20 %
<i>Vpl. officer</i>	2 700			3 300		
änka		56: 25	78		69	83
" + 1 barn...		94	131		115	138
" + 2 "		131	183		160	192
" + 3 "		150	210		184	221
<i>Vpl. u.-officer</i>	2 400			3 000		
änka		50	70		62	74
" + 1 barn...		83	116		104	124
" + 2 "		116	163		145	174
" + 3 "		133	186		166	199
<i>Vpl.</i>	2 160			2 700		
änka		45	63		56	67
" + 1 barn...		75	105		94	113
" + 2 "		105	147		131	157
" + 3 "		120	168		150	180
<i>Vpl.</i>	1 764			2 400		
änka		37	51		50	60
" + 1 barn...		61	85		83	99
" + 2 "		86	120		116	139
" + 3 "		98	137		133	159

I överensstämmelse med de ändringar, som vi, enligt vad som ovan anförts, föreslagit, bör 8 § i förslaget till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring erhålla följande ändrade lydelse:

§ 8.

Den årliga arbetsförtjänst, som i 6 och 7 §§ omförmåles, antages utgöra vid tiden för olycksfallet:

- 3 300 kronor för värnpliktig, som fullgjort i 27 § 1 mom. B värnpliktslagen omförmäld fortsatt tjänstgöring för utbildning till officer;
- 3 000 kronor för värnpliktig, som fullgjort i 27 § 1 mom. B värnpliktslagen omförmäld fortsatt tjänstgöring för utbildning till underofficer eller i 27 § 1 mom. C och D samma lag omförmäld fortsatt utbildning och tjänstgöring;

c) 2 700 kronor för annan värnpliktig, som tjänstgör efter det kalenderår, varunder han fyllt 22 år; samt

d) 2 400 kronor för värnpliktig, som icke avses under a)—c).

För fast anställt manskap, icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal och frivilliga beräknas ifrågavarande arbetsförtjänst efter de grunder, som stadgas i 9 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

I överensstämmelse med vad i ovanstående paragraf föreslagits rörande ersättningsbeloppens storlek bör förordningen den 30 juni 1943 (SFS nr 449) angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningstagare enligt lagen om olycksfall i arbete m. m. ändras, så att dyrtidstillägg å sjukpenning eller livränta enligt militärsättningsförordningen sänkes från 40 % till 20 %.

Beträffande tillämpningsområdet för militärsättningsförordningen är försvarsministern ense med riksförsäkringsanstalten. Statsrådet anser, att med hänsyn till att vitt skilda grupper av frivilliga finnas och med tanke på att nya grupper kunna tillkomma, bör det ligga i Kungl. Maj:ts hand att bestämma å vilka militärsättningsförordningen helt eller med erforderliga inskränkningar skall vara direkt tillämplig. Häremot synas inga berättigade invändningar kunna göras. Rörande hemvärnspersonalen anför emellertid försvarsministern, att ingen anledning finnes att ändra dess ställning i förevarande hänseende. Förordningen av den 28 juni 1941 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring, skall därför fortsätta att gälla. Det måste emellertid anses betänkligt, att hemvärnspersonalen skulle komma att intaga en sämre ställning än de övriga frivilliga, som komma att enligt Kungl. Maj:ts bestämmande erhålla ersättning enligt militärsättningsförordningen. Enligt 2 § i förordningen av den 28 juni 1941 stadgas nämligen, att sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall, skall anses ådragen under hemvärnstjänstgöring allenast då denna tjänstgöring »skäligen kan anses hava väsentligen bidragit till sjukdomen». Jämfört med 19 § i militärsättningsförordningen innebär detta en betydande inskränkning i hemvärnsmännens ersättningsmöjligheter.

Undertecknade föreslå därför att hemvärnspersonalen måtte komma i åtnjutande av samma förmåner, som enligt Kungl. Maj:ts bestämmande komma övriga frivilliga till del enligt nyss nämnda förordning. Detta måste anses vara så mycket mer berättigat, som rekryteringen till hemvärdet numera synes möta vissa svårigheter, beroende icke minst på den ansträngande tjänstgöringen och risken för att under densamma ådraga sig kroppsskada eller sjukdom.

På grund av vad här ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 107 måtte besluta bifalla de ändringar i 8 § i förslaget till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, som ovan föreslagits;

att riksdagen i samband därmed måtte besluta sådan ändring i förordningen den 30 juni 1943 (SFS nr 449) angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningstagare enligt lagen om olycksfall i arbete m. m., att dyrtidstillägget å sjukpenning eller livränta enligt militärsättningsförordningen sänkes från 40 % till 20 %;

att riksdagen måtte besluta hemställa hos Kungl. Maj:t, att hemvärnspersonalen erhåller samma förmåner enligt militärsättningsförordningen, som enligt Kungl. Maj:ts bestämmande kan komma övriga frivilliga inom försvarsväsendet till del.

Stockholm den 7 mars 1944.

F. O. Ericson,

Anton Eklund.

Gustaf Karlsson.

Boxholm.